

Naročilna lista: --
 Celo leto . . . K 12.—
 Pol leta . . . 6.—
 Četrt leta . . . 3.—
 Mesečno . . . 1-20
 Zunanji Avstrije: ----
 Celo leto . . . 15.—
 Posamezne številke
 -- 16 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 18 v.
 od 6 redne petitvrste:
 večkratnih oznanilnih v.
 — popust.
 „Straža“ izhaja v po-
 deljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo Maribor
 Slovenska ulica, 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

2 uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure dopoldne.

Vlada in državna kriza.

Kriza, ki se v njej nahaja avstrijska vlada in z njo tudi država, je permanentna. Za trenutek se omili, potem pa zopet poostri in bučne na dan z vso silo, končati pa se noče. Noče prenehati, ker ne more. Vladna kriza je samo zunanje znamenje notranje bolezni, na kateri boleha država.

Vladstvo naše monarhije je utemeljeno na prvenstvo dveh narodnosti, nemške in madžarske. To je nezdrava podlaga, ker je proti naravnemu pravu. Kakor je protinaraven zločin, zatirati osebnost in pravico posameznika ter ga izrabljati kot sredstvo, tako je tudi zločin, ki ga prepoveduje naravno pravo, zatirati in usužnjevat cel narode. Tako zatiranje rodi nasprotovanje, nevoljo, jezo, odpor in sovražstvo. Naraven nasledek protinaravnega zatiranja je sovražstvo, in sicer sovražstvo tlačnih do tlačiteljev, in tlačiteljev do tlačnih.

„Nasprotstva med Avstrijo tvorečimi narodi“, tako piše „Arbeiter-Zeitung“ (25. aprila), „naraščajo do take ostrosti, ki daleč nadkriljuje nasprotstvo med tistimi, ki se vojskujejo med seboj. Veliko prepira in sovražstva je na svetu vsled vojske; toda sovražstvo med avstrijskimi narodi, ki imajo takorekoč skupno domovino, gori strastneje kakor vse razprtje na svetu, ki jih je povzročila ali odkrila vojna. In nikjer niti začetek poboljšanja, nikjer niti možnosti, na katero bi se naj oprlo! V nevolji, v nasprotovanju si stojijo v Avstriji narodi nasproti, drug drugemu tuj; kako se naj iz tega razvije skupno delo, kako naj iz tega vzkljuje čut celokupnosti? Kriza avstrijske države se noče zaključiti, marveč vedno napreduje in neoporečno se bliža dan, ko se bo prijel vsakega organa. Težave parlamenta in vlade so le izraz težke bolezni naše države. Vlada nima večine ter je praznopravnikar ni imela. Zakaj pa ne, čeprav že celo leto z nedopovednim trudom išče večino? Zato ne, ker med narodi v Avstriji ni več večine, ki bi bila pripravljena, pritrditi državi v sedanji obliki.“

Ozdravljenje pride iz prenovljenja. Avstrija se mora prenoviti v državo narodov, v zvezo narodnih držav, potem je bolezen premagana, razpor in razdor odstranjen, sovražstvo pregnano, slabost odpravljena, mir, red in jakost bodo prešini državo.

Takšnemu prenovljenju pa se upirajo Nemci, ki nočejo ničesar popustiti od svojega krivičnega političnega prvenstva. Ne samo da nočejo ničesar popustiti, še pridobiti hočejo in pomnožiti svojo moč. Ideja moči je vsenemška ideja, ki si hoče z mečem podjarmiti svet in njemu trajno zavladati. Z vso silo se je ta ideja zadnji čas polastila avstrijskih Nemcev, razdeljenih na razne stranke. Ofenziva na zapadu in njo spremljajoči uspehi so tudi v Avstriji vsenemški ideji napravili ofenzivno.

Vsenemci so zavladali vsem nacionalnim nemškim strankam ter jih tirajo v boj proti državi, katera bi rada ozdravela ter se ojačila. Bojni klic slove: proti češkim in jugoslovanskim zahtevam! Slovonom nobene avtonomije! Nemcem popolno avtonomijo na Češkem v obliki samostojne nemške provincije! Jugoslovonom pa nobene, še tako omejene avtonomije!

Vlada je baje izdelala nekak načrt narodne avtonomije v okviru deželnih mej. V kronovini se nate melju zadnjega ljudskega štetja ugotovi sklenje o na ročno ozemlje. Kjer prebiva v isti kronovini sklenje no preko 100.000 ljudi ene narodnosti, tam bi naj t lo sklenjeno ozemlje, ki dotičnemu narodu daje pr vico do vladajoče pozicije glede jezika v uradu. Ker na Koroškem po štetju l. 1910 niso našli več kot 32 tisoč Slovencev, je cela Koroška sklenjeno nemško o-

zemlje in Slovenci bi tamkaj uživali samo manjšins ko varstvo, kajpada pod zaščito nemških uradnikov. Ta načrt je seveda za Slovence nesprejemljiv. Toda v očeh Nemcev je pomenjal strahovite koncesije Slo vencem in zato so ga zadušili, še predno je zagledal luč javnosti.

Takšne so torej zdaj politične razmere med Nemci. Od nemških Volksratov in Volksagov podpi bovana in podžgana vsenemška zagrizenost in po tlepnost prevladuje v nemški politiki in je zmešala glave tudi še vsaj nekoliko treznejšim elementom. — „Če bi med nemškimi meščanskimi strankami“, piše „Arbeiter-Zeitung“, „bilo več mislečih in hotečih lju di, onih danes že take redkih politikov, ki so zavrgli nemogoče in neizvršljive misli o „nemški“ Avstriji, ter spoznava jo v resnici narodni ideal, ideal samo stojnega in neodvisnega nemškega naroda (v avst rijski zvezni državi, državi narodov), bi iz te sploš ne nevolje lahko prišlo stvariteljno dejanje. Nobeden noče narodnostne države, kakor je sedaj; najbi se torej zedinili, da ustanovijo zvezno državo, ki je po trebna in tudi mogoča. Toda narodi se učijo samo iz izkustva in nezmožnost Avstrije, kakor je sedaj, bo se morala še ostreje pokazati, predno bodo vsi pre pričani o njej.“

Kolikor se da spoznati iz sedanjih razmer, bo se dolgo trajalo in marsikaj bo še moralo priti, pre dno se bo nacionalno nemstvo prepričalo o nebre zosti in protiaustrijskemu vsenemški politiki. In ko pride to prepričanje, pride tudi ozdravljenje. Takrat bo konec krize.

Kdo je veleizdajalec?

Nemci raznih strank nam po zborovanjih in po časnikih, po zakotnih društvih in pri pivskih omiz jih očitajo, da hočemo odtrgati dele države, da hoče mo izven državnih mej ustanoviti lastno državo, da smo odpovedali zvestobo vladarski hiši, da smo z e no besedo veleizdajalci v najhujšem pomenu besede. Pri teh napadih pa se strogo ogibljuje besedila naše deklaracije, ker jim vsak njen stavek dokazuje na sprotno.

Seveda je v tej deklaraciji pač Nemcem nepri jeten stavek, da bo jugoslovanska država prosta vsakega narodnega gospodstva tujcev. V tem stavku tiči tista strašna veleizdaja, ker se hočemo otre sti nemškega biča, ki je držal Slovence že dolga bridka stoletja v sužnosti. Ker je bil Slovenec že stoletja hlapec in suženj, si misli oboli nemški nacionalc, da mora to ostati na veke. In da bi naše ljudstvo o strašil, se dela v svoji nadutosti, kakor bi bil nem ški narod Avstrija in da se zagreši proti državi, ke dor se obregne ob Nemca.

Čehi in Jugoslovani zahtevamo popolnoma isto, kar so zahtevali Nemci pod Stürgkhom za Galicijo in Dalmacijo, da postaneta samostojni zvezni deželi, ka kor je Ogrska. Avstrija naj postane sploh zvezna država, obstoječa iz samostojnih, po lastnih zakonih živečih zadovoljnih narodov, ki bodo tvorili močno velesilo, kakor je danes nemška ali severoameriška zvezna država. Ali pogledimo samo Švico, ki obstoji iz treh ločenih narodov, iz Lahov, Francozov in Nem cev, in tako krasno uspeva, četudi tvori vsaka teh narodnosti popolnoma samostojen del. Seveda je bila zahteva nemških „Belangov“ višek državne modrosti, med tem ko je ista zahteva Jugoslovani — veleiz daja.

Ti ljudje, ki so patriotje samo do preklica, ki so trdili z velikim navdušenjem na shodu v Gradcu, da bo Avstrija ali nemška ali pa razpadi v prah, ti ljudje, ki pozabijo v tistem trenutku ves svoj toliko naglašeni patriotizem, ko jim vlada noče dovoliti vislo za Slované, ki vlačijo na zelo neokusen način vladarjevo osebo v javno debato, ker mora odstopiti slovanski protivnik Czernin, ti ljudje nam hočejo da jati navodila o tem, kaj je patriotizem in kaj je vele izdaja!

Stajerski deželni odbor pod pritiskom štajerskih rene gatov.

Dne 27. t. m. so nemški odborniki Stajerski v odborovi seji spravili na dnevni red jugoslovansko gibanje. Dogovorili so se o besedilu predlaganega predloga, ne da bi poprej obvestili, kakor bi to lojal nost zahtevala, slovenskega odbornika dr. Verstovše ka. Zastopnik spodnještajerskega renegatstva odbor nik Stallner je stavil predlog, ne da bi utemeljeval besedila, temveč je v kratkin uvodnih besedah izja vil, da stori to z ozirom na nepopisljivo gibanje med Jugoslovani. Predlog se glasi:

„Deželni odbor vojvodine Stajerske, kot vrhov na avtonomna oblast za celo deželo, izraža svoje pre pricanje, da se mora ustanovitev samostojne jugoslo vanske države, kakor jo zahtevajo jugoslovanski po slanci v svoji deklaraciji z dne 30. maja 1917, smat rati kot nevarnost za nadaljni obstoj monarhije. Ker bi ustanovitev samostojne jugoslovanske države ma rala imeti razcepitev Stajerske dežele za posledico, a matra deželni odbor za svojo dolžnost, da svari pred težkimi škodami, ki pretijo celi deželi v gospodars kem, nemškemu prebivalstvu Spodnje-Stajerske pa v narodnem oziru.“ — Sklep je deželni odbor štajerski odposlal predsedstvu ministrskega sveta in grofu Claryju.

Slovenski odbornik dr. Verstovšek je ta ko povzel besede in razložil predlog, razložil odbor nikom pomen jugoslovanskega gibanja, ki se ne mo že zadržati in da se bo „spravila s sveta“ sklenjena resolucija deželnega odbora. Govornik svari nemške tovarise in jih zagotavlja, da bo med slovenskim na rodom in nemškim še večji prepad za kako sporaz umljenje v bodočnosti, če se vtika deželni odbor, ki mora zastopati obe narodnosti v deželi, v narodnost ne zadeve Slovencev. Če deželni odbor sklene danes to resolucijo, mu slovenski odbornik napove v imeu slovenskih tovarisev in vsega slovenskega ljudstva v deželi najhujši boj. Jugoslovani se borijo za okre pljenje Avstrije pod habsburškim žezlom in hoče jo i meti enakopravnost, katero upajo doseči le potom de klaracijske politike. Če se izvrši njihov program, bo nastopil narodnostni mir. Iz teh razlogov prosi tova rise, da ne sprejmejo Stallnerjevega predloga.

Ekscelencja Franc grof Attems izjavlja, da bo glasoval za predlog povdarjajoč, da pač ne vidi v deklaracijski politiki nič nepatriotičnega in protidr žavnega, pač pa je prepričan, da se v bodočnosti la hko odcepijo taki samostojni deli od države, kar bi bilo za habsburško monarhijo nevarno. On izraža svoje mnenje, da morejo narodnosti med seboj v mi ru živeti.

Slovenski odbornik dr. Verstovšek odgo varja grofu Attems, da so ravno krivice, ki se go dijo Slovincem, Hrvatom in Srbom, ustvarile dekla racijsko politiko. Če bi bili narodi ob jugu jednako pravi in imeli iste pravice kot sosede Nemci, bi s ploh ne bilo prišlo do gibanja, ki prevladuje sedaj na vsem jugu. Le potom deklaracijske politike bodo Jugoslovani dosegli popolno enakopravnost v uradu in v šoli, kakor tudi neodvisnost v gospodarskem o ziru.

Po teh izvajanjih slovenskega deželnega odbor nika je dal deželni glavar resolucijo na glasovanje, ki se je sprejela.

Dr. Verstovšek je zahteval, da se njegov protest protokolira in je izjavil, da bo izročil c. kr. namestniku in ministrskemu predsedstvu kot slovens ki deželni odbornik in zastopnik slovenskega ljudst va posebno spomenico, v kateri bo obrazložil svoj go vor, utemeljeval ga s krivicami, katere je vedno prizadajala deželna avtonomna oblast slovenskim de želanom.

Obračun za nestrpnost nemških deželnih od bornikov pride. Toliko vemo že danes, da je vse slo vsko spodnještajersko ljudstvo ednega mnenja, da slovenskih zastopnikov ne bo več pošiljalo v Gradec v deželni zbor med nestrpneže, ki delajo proti Slo vencem in jim režejo bridek kruh. Če nas tako sev ražite, zakaj se tako branite, da se ločimo od vas?

Slovenci, Slovenke!

Nepopisno je gorje, katero je sedanja vojska prizadajala našim goriškim rojakom! Malo je dežel, ki bi bile v vojni toliko trpele, kakor ta našemu srcu najbližje stoječi del slovenske domovine. Sovražnik je že davno moral zapustiti deželo in goriški rojaki se polagoma vračajo iz begunstva v svojo domačijo. Z vročim hrepenenjem so pričakovali ta srečni čas vrnitve, Toda doma jih čaka žalost, razočaranje, obup! Domovja so jim razrušena, cvetoča polja, rodovitni vinogradi in travniki opustošeni, gozdovi uničeni, vse poljedelsko in drugo orodje ter oprava uničena ali ugrabljena. Nimajo živil, nimajo orodja, nimajo vprege, nimajo strehe, a zemlja kriči po obdelovanju. Toda kako naj delajo praznih rok?

Pomaga naj vlada, kakor je njena dolžnost! A ta pa dela tako počasi in nezačestno, da vračajoči se begunci obupavajo. Utegne se zato zgoditi, da začno razprodajati svoja zemljišča tujcem.

Slovenci! Naša dolžnost je, da takoj pomagamo in Goriško ohranimo svojemu narodu!

V pomoč Goriški se je osnoval kranjski pomožni odbor za obnovitev Goriške s sedežem v Ljubljani, ki si je svoje delovanje razdelil v tri odseke: a) kmetijski, b) stavbni, c) finančni odsek.

Za danes stopa pred slovensko javnost Kmetijski odsek z nujno prošnjo:

Darujte kmetijsko orodje, pa tudi pri stavbnem delu in v gospodinjstvu potrebno orodje in opravo! Marsikje imajo tega orodja več nego ga doma rabijo. Kdor more, naj to daruje, tudi če je nekoliko poškodovano. Odbor bo že poskrbel, da se tako orodje popravi. Kdor pa ne more podariti orodja, naj ga pa da na razpolago za primerno ceno, ki naj vpoštevava dobrodelni namen odbora.

Kdor ne more darovati orodja, naj daruje v denarju, da se omogoči oddajati nakupljeno orodje po znižani ceni.

Razdelitev nabranih predmetov se je poverila Goriški zvezi gospodarskih zadrug in društev v Goriici, ki bo v tem oziru postopala dogovorno z vsemi gospodarskimi organizacijami na Goriškem.

Po možnosti naj se darujejo ali ponudijo v nakup sledeči predmeti: razni lahki plugi, lahke brane, rovnice, različne motike, krampi, lopate, grablje, vile, kosi, srpi, osle in klepalce, sekire, žage, vejniške krivce, skarje za drevje in trte, škafi, golide, polovnjaki, kadi in druge vinske posode, kletarsko orodje, gospodinske potrebščine in sploh vse, kar se da rabiti v kmetijskih gospodarstvih.

Slovenci, Slovenke! Velika so bremena, ki jih nam nalaga današnji čas, vendar naj se nihče ne odtegne delu za pomoč, težko preizkušeni solatni Goriški, ki je pretrpela svoje gorje za nas! Zlasti želimo, da se zavzamejo za stvar, č. gg. duhovniki in gg. učitelji ter župani in občinski pristojniki, ki naj blagovolijo v svojem okolišu organizirati zbiranje in odposiljanje darov.

Orodje naj se pošila na naslov: Gospodarska zveza v Ljubljani.

Denar naj se pošila z označbo: „Za Goriško“ na naslov: Zadruga zveza v Ljubljani.

Ljubljana, dne 15. aprila 1918.

C. kr. Kmetijska družba za Kranjsko.

Zadruga zveza v Ljubljani.

Zadruga zveza v Celju.

Gospodarska zveza v Ljubljani.

Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani.

Zadruga centrala v Ljubljani.

Goriška zveza gospodarskih zadrug v Gorici.

Goriško kmetijsko društvo v Gorici.

Goriško kmetijsko društvo v Gorici.

Goriško kmetijsko društvo v Gorici.

Goriško kmetijsko društvo v Gorici.

Goriško kmetijsko društvo v Gorici.

Goriško kmetijsko društvo v Gorici.

Goriško kmetijsko društvo v Gorici.

Goriško kmetijsko društvo v Gorici.

Goriško kmetijsko društvo v Gorici.

Goriško kmetijsko društvo v Gorici.

Goriško kmetijsko društvo v Gorici.

Goriško kmetijsko društvo v Gorici.

Goriško kmetijsko društvo v Gorici.

Goriško kmetijsko društvo v Gorici.

Goriško kmetijsko društvo v Gorici.

Goriško kmetijsko društvo v Gorici.

Goriško kmetijsko društvo v Gorici.

Goriško kmetijsko društvo v Gorici.

Goriško kmetijsko društvo v Gorici.

Goriško kmetijsko društvo v Gorici.

Goriško kmetijsko društvo v Gorici.

Starši, ki se ne upajo nastopiti proti šolskim oblastnikom, se zatekajo k nam in nas prosijo, naj mi podregamo na pristojnih mestih. Začetkoma vsega tega nismo verjeli, ker presega ta brezobzirnost res vse meje posebno v času, ko zahtevajo vedno in povsod upravičeno skrajno snago. Upali smo, da ne bo treba radi takih stvari klicati na pomoč oblasti. A žalibog je ostala stvar pri starem, zdravje naše mladine je na ta način v veliki nevarnosti. Zato zahtevamo odločno, da se omogoči snajenje s tem, da se preseli realka nemudoma v lastno poslopje, ali pa se skrbi za to, da se pometajo vsi razredi vsak dan. Če se to lahko zgodi v sredo zvečer, se zgodi lahko tudi v petek ali torek zvečer. Zakaj niso dali tal pošto po pošti v 14 dni trajajočim, eden dan?

Jugoslovanska deklaracija.

Jugoslovanski klub je prejel še naslednje izjave za majniško deklaracijo: Občinski odbor občine Anže, občinski odbor občine Gorica, krajni šolski svet Globoko, dekleta in žene občine Morje 118, Slovenske žene in dekleta iz Maribora spet nad 500, krajni šolski svet Turje (pošta Dol pri Hrastniku), občina Prekopa, občinski odbor občine Pacinje, žene in dekleta iz fare sv. Venčesla 90, žene in dekleta občine Vrkovec 62, žene in dekleta občine Spodnje Hoče, možje in mladeniči, žene in dekleta občine Rogoza 41, občinski odbor občine Sv. Martin pri Vurbergu, možje, žene in dekleta mestne občine Slovenjgradec, občina Gruškovec, begunci iz Wagne p. Lipnici, občinski odbor občine Trnovec, občinski odbor občine Savci, žene in dekleta občine Skofjavaras pri Celju (vasi: Zadobrova, Leskovec) 92, občina Arclin 316, Sv. Tomaž, Koblek, Selče, Dovše 112, Trnovlje 313, Ljubecna, Začret, Žepina, Lipovec, Šmiklavž, Glinsko 297, Runtole, Lahovna, Lešje, Prekorje, Skofjavas, Šmarjeta 139, skupno 1269 podpisov, občinski odbor Bizeljsko, občina trg Vojnik 260, krajni šolski svet v Globasnici, občina Gerlava na Murškem polju, županstvo Marija Reka, občina Kristanci, odbor občine Mihalovci pri Ormožu, odbor občine Vitan, duhovščina dekanije Videm ob Savi, krajni šolski svet v Zakotu pri Brežicah, hranilnica in posojilnica pri Sv. Juriju ob južni žel., občina Zbigovci-Lastomerci, Sloveni in Slovenke župnije Kapela pri Gornji Radgoni, slovenski možje in mladeniči, žene in dekleta občine Sv. Primož n. Mu. to 157, možje in mladeniči, žene in dekleta iz Skal, Zveza prostovoljnih gasilnih društev, političnem okraju Ljutomer (gasilna društva občin: Cven, Čezanjevo, Stročjavaras-Pristava, Noršinci-Babinci, Gerlava-Banovci, Veržej, Buncani, Bučecovci, Stara in Novavasi, Iljasevci, Križevci, Ključarovci, Lukavec, Kokoriči-Logarovci), možje in mladeniči, žene in dekleta občine Stranice, žene in dekleta občine Dobrova pri Celju 126, žene in dekleta vasi Lokrovec pri Celju 73, žene in dekleta iz Medloga in Lopate pri Celju 164, možje in mladeniči, žene in dekleta občine Artiče pri Brežicah 280, občinski odbor trga Rajhenburg, žene in dekleta iz Tesjega občine Videm 44, občani trške občine Ptujška gora 332.

Na Prevljaku pri Piličanju je podpisalo 168 žen in deklet jugoslovansko deklaracijo.

pošteno pomiti v 14 dni trajajočih počitnicah?

pošteno pomiti v 14 dni trajajočih počitnicah?

pošteno pomiti v 14 dni trajajočih počitnicah?

pošteno pomiti v 14 dni trajajočih počitnicah?

pošteno pomiti v 14 dni trajajočih počitnicah?

pošteno pomiti v 14 dni trajajočih počitnicah?

pošteno pomiti v 14 dni trajajočih počitnicah?

pošteno pomiti v 14 dni trajajočih počitnicah?

pošteno pomiti v 14 dni trajajočih počitnicah?

pošteno pomiti v 14 dni trajajočih počitnicah?

pošteno pomiti v 14 dni trajajočih počitnicah?

pošteno pomiti v 14 dni trajajočih počitnicah?

pošteno pomiti v 14 dni trajajočih počitnicah?

pošteno pomiti v 14 dni trajajočih počitnicah?

pošteno pomiti v 14 dni trajajočih počitnicah?

pošteno pomiti v 14 dni trajajočih počitnicah?

pošteno pomiti v 14 dni trajajočih počitnicah?

pošteno pomiti v 14 dni trajajočih počitnicah?

pošteno pomiti v 14 dni trajajočih počitnicah?

pošteno pomiti v 14 dni trajajočih počitnicah?

pošteno pomiti v 14 dni trajajočih počitnicah?

pošteno pomiti v 14 dni trajajočih počitnicah?

pošteno pomiti v 14 dni trajajočih počitnicah?

pošteno pomiti v 14 dni trajajočih počitnicah?

pošteno pomiti v 14 dni trajajočih počitnicah?

pošteno pomiti v 14 dni trajajočih počitnicah?

pošteno pomiti v 14 dni trajajočih počitnicah?

pošteno pomiti v 14 dni trajajočih počitnicah?

municije, topov in drugih vojaških potrebščin. Nemška poročila o angleških izgubah so silno pretirana. Poslali smo na francosko bojišče še enkrat toliko strojnih pušk, kakor smo jih izgubili, tudi letal je zadosti, vsaki izgubljeni oklopni voz je nadomeščen z novim, veliko boljšim. V Angliji se izdelava v enem samem mesecu več streliva, kakor ga je Anglija izgubila v tej ofenzivi, ceprav ga je izgubila ogromno množino. Vse rezerve municije in drugih vojaških potrebščin so pa nedotaknjene.

Pred večjimi boji na solunski fronti.

Vsled mobilizacije Grške dobi vrhovni poveljnik ententinih čet v Macedoniji precejšno rezervo 100.000 mož, kar mu bo omogočalo izvršiti napade v večji meri. V bodoče je torej na solunski fronti pričakovati večjih in bolj pogostih napadov. Boji so posebno silni ob Strumi, kjer si hočejo Angleži ustvariti široko mostišče, da pripravijo na ta način pozicije za grško armado, ki naj zasede te črte.

Politične vesti.

„Štajerci“ in tabor v St. Janžu. Zavedna Slovenka iz slovenjgraške okolice nam piše: Ker sem bila tudi jaz pri narodnem taboru v St. Janžu, mi prinese te dni znanja „Štajerca“, meneč: „Če še nisi videla vse človeške propalosti in zlobe, evo jo.“ In res, kaj tako nesramnega še do zdaj nisem čitala. Dasi je „Štajerc“ čunja, ki jo pošten človek ne pogleda, vendar ga zamrzi njegova perfidnost. Nekdanji naš širok priznan učitelj nam je rekel vsak dan: Dekleta, zapomnite si, čistemu je vse čisto. Kdor pa je moralno propal, ta išče propalosti tudi pri drugih, tudi tam, kjer je ni. Človek čistega čitja si po mojem mnenju takih nesramnosti in umazanosti niti namisliti ne more. Kdor „Štajerčeve“ laži, umazanosti in perfidnosti z dopađenjem čita, kdor tak list še podpira, ta že pripada tisti legiji, o kateri pravi znameniti Nemec Foerster: „Sie sind gestorben — verdammt.“ Z izvajanjem tako umazanega lista glede našega tabora se ne bomo prerekali. Kakor je „Štajerc“ sam lažljiv in nezanesljiv, je poslal tudi takšnega informatorja na naš tabor. Verujem, da ne najde v svoji stranki zanesljivega moža, zato pa naj molči, če ne ve istine. Svoje odjemalce z lažmi krmiti, je nepošteno. Poštenim ljudem dajati priimke, je kaznjivo. Če bi nas kdo drug ozmerjal, bi si že vedeli poiskati svojo čast. A „Štajerc“, no, ta pa naj le naprej zmerja vse, kar je lepo, blago, dobro, pošteno, in čisto. Mi bomo pa brez njegovega dovoljenja pošteno naprej živeli. Da se je peljal naš prvoborilec dr. Korošec z nami na lestnatem (lojratnem) vozu, temu se seveda „Štajerc“ čudi. G. uredniku Linhartu bi njegova čast že ne dovolila voziti se na lestnatem vozu. Nad konji, ki so vozili dr. Korošca, se pa naj „Štajerc“ ne škandalizira. Srečno so ga pripeljali k nam v Šmartno in tudi naprej bi ga bili peljali, če bi bil dr. Korošec to želel. Glede konja, ki je bil vprežen v drugem vozu, je pa „Štajerc“ enkrat le pravo zadel: „Premenjal je jugoslovanski jarem z nemškim.“ Slovenec rad daruje v dobre namene. Nihče ni besede zgubil nad konjem. Neka nemška gospa, katere soprog se sodeloval pri nemškem naskoku v St. Janžu, pa je prošila že drugo jutro pri konjskem mesarju v Slovenjgradu za meso. Še dober tek jim želimo! Strupeno obrekovanje, da se je dr. Korošec skrival na vozu, zavrnemo odločno. Sicer bi bilo pa to tučnam potrebno, ker preži nanj zlobna štajerčijanska druhal. Domovina ga pa rabi zdravega in krepkega. Čisto navadna štajerčijanska zloba je tudi, da se dela, kot da ne bi poznal naše deklaracije, ki tirja samostojno Jugoslavijo pod žezlom Habsburžanov. Da še govorim o dr. Trstenjaku in njegovi soprogi. Čudno se mi je zdelo, da je zaključil dr. Trstenjak šod, povsem nepotrebno celo, ker je vladal takrat že zopet mir. Malo ogorčena sem bila radi tega. Da je dr. Trstenjak Nemce bolj ščutil kot Slovence, no, tega mu niti v zlo nisem štel, smo že navajeni tako v Avstriji. Če tega dr. Trstenjak ne bi bil storil, „Štajerc“ bi ga s kostmi v red pohrustal. Še tako se zaganja vanj z vso svojo zlobo, samo zato, ker je Slovenec. Ko sem pozivljala v St. Janžu dr. Trstenjakovo gospo, da naj gre z nami poslušati, se ni odzvala, zatrjujoč, da mora ostati objektivna, ker je njen soprog uradno poslan na šod. Tuji pri oknu prvega nadstropja gostilne, kjer se je vršil tabor, ni bila ona, kakor je to povdarjala „Marburger Zeitung“, ampak dekle, ki je izročilo pozneje dr. Korošcu šopek. Gospodje od „Štajerca“ in „Mariboržanke“ slabo vidijo in slabo slišijo. Saj jim je vseeno, v koga se zaganjajo. Da le kroži strup! O svojih žrtvah naj pa „Štajerc“ le bolj tiho govori, drugače pridemo mi Jugoslovani s svojimi in takrat bi morda še ptujski „Štajerci“ oči odprli. Golgota našega naroda je prepojena z našo srčno krvjo, zalita z našimi solzami. In vsi, ki so padli pod težo križev na tej Golgoti, prosijo za nas pri Bogu. Ali še ne čutite tega, gospodje? — Šmarčanska Jugoslovanka.

Higijena in srednje šole.

Mariborski nemški list je že drugič posvetil v razmere, ki se tičejo naših srednjih šol in kriče v resnici do neba. Četudi je realčno poslopje že nad 1/2 leta prazno, se vendar realka iz čisto navadne komodnosti noče preseliti vanjo. V realki ni bila bolnišnica, temveč samo pisarne za višje častnike, tedaj vendar ni tako nesnažno, da bi se tekom pol leta ne dalo osnažiti.

Mi ne poznamo pravih vzrokov, zakaj realka še vedno ne gre nazaj; a še mnogo manje nam gre v glavo, da dva ravnatelja, gimnazijski in realni, s šestimi slugami ne moreta doseči, da bi prostore, kjer sedi predpoldne realka, popolnoma pa gimnazija, vsak dan vsaj enkrat pometli. Najbolj oddaljenemu kočarju se bo čudno zdelo, ko izve danes, da se v teh prenapolnjenih prostorih ne pomete vsak dan, temveč samo dvakrat na teden. Potem se ni čuditi, če se širijo med našo mladino, ki nima skoro nobene redilne hrane in mora živeti v taki nesnagi, nalezljive bolezni in da se jih bo lotila človeška šiba: tuberkuloza. Ali si ravnateljstvi in profesorski zbori, ki so vobče neizprosni glede zahtev do dijakov, niso svesti velikanske odgovornosti, ki jo imajo glede na mladino in njeno zdravje nasproti narodu? Če že profesorji v slepi klečeplaznosti proti ravnateljem in proti visokemu deželnemu šolskemu svetu sami z navdušenjem požirajo mesto kruha gosti šolski prah, je to njihova osebna zadeva, glede katere so odgovorni samo sebi; da se pa čisto nič ne ganejo, ko vidijo tledeti v šoli nežna otroška lica, ko vidijo bolehati naidebudo mladež, to se nam zdi najbolj čudno.

Nemčija pritiska na Nizozemsko.

Nemčija zahteva od Nizozemske, da ji naj dovoli prevoz vojnega gradiva čez njeno ozemlje in v doljve. Ta zahteva je enaka zahtevi Nemčije napram Belgiji leta 1914, ko je nemška vlada zahtevala prosti prevoz in prehod nemških čet in vojnega gradiva. Zdi se, da hoče Nemčija na vsak način prisiliti Nizozemsko, da se ukloni nemški zahtevi. V Londonu in Vašingtonu pa so mnenja, da se Nizozemska nikakor ne bo ušla Nemčiji, temveč se pripravila na odločen odpor. Vrhovni poveljnik nizozemske armade je ukinil vse vojaške dopuste. Odredile so se tudi druge vojaške odredbe, kar priča, da je postalo razmerje med obema sosednjima državama — zelo napeto.

Francosko bojišče.

Na fronti vzhodno od Yperna so se Angleži nekoliko umaknili. Fronta gre sedaj sledeče: Langemarck — Steen — Hooge — Zillebeke — Bornezele. Za višino Kemmel, katero so Nemci iztrgali Angležem, se vrši huda borba. Na obeh straneh reke Somme hudi artilerijski boji.

Anglija nadomestila svoje izgube.

V angleški spodnji zbornici je minister Churchill predložil proračun o vojnih izdatkih. V svojih izjavanjih je rekel med drugim, da so izgubili Angleži v tej veliki bitki, ki že traja pet tednov, 1000 topov, 4000 do 5000 strojnih pušk ter tako veliko količino streliva, kolikor ga morejo v Angliji v enem ali do treh tednov izdelati. Koncem preteklega tedna so bile vse izgube ne le nadomeščene, ampak poslali smo še več, tako da je sedaj na fronti vsega dovolj.

Državni zbor ne bo začel zborovati v torek, 30. aprila, temveč se je zasedanje preložila z ozirom na nejasen političen položaj na torek, dne 7. maja.

Vojni odsek poslanske zbornice razpravlja še vedno cesarsko naredbo od 1. maja 1915, s katero se je črnovojniška dolžnost raztegnila do 50. leta. Posl. Kalina predlaga, da se tej cesarski naredbi odreče potrjenje, socialni demokrati pa predlagajo, da se navedba nadomesti z novim zakonom, pri katerem naj se 2. poziv stopnjeva odpušči. Domobranski minister je vsako spremembo cesarske naredbe označil kot za vladno nespremljivo z ozirom na vojaški položaj, o katerem je v tajni seji dajal pojasnila. Posl. Benkovič je v seji 25. t. m. govoril in dal izraza nujni zahtevi ljudstva, da se starejši letniki odpustijo; zahteval je pojasnil o naših četah na Flandrskem in povdarjal,

priznava pa važnost italijanske fronte, dokler se mogotci v Rimu ne odrečejo pohlepnosti po naših zemljah. Posl. Benkovič je nadalje govoril o oprostilih, vzdrževalnih, posebno tudi z oziroma na Goriško, za katero je zahteval komandiranje domačinov v svrhu del za obnovo, zahteval predložitev statistike glede setvenih dopustov pri posameznih četah, posebno pri strelskem polku 26, ter končno ožigosal postopanje podpolkovnika Fashinga v Trbovljah, ki se vmešava v politične zadeve in druge take samolasti vojaških organov, in končno krepko zavrnil podtike veleizdaje vsled agitacije za majniško deklaracijo.

Liberalni nemški gospodje gospodske zbornice, so se malo spuntali ter so pozabili, da jih je cesarjeva milost spravila v ono visoko hišo, v kateri zastopajo sami sebe, ne pa ljudstvo. Zrevolucioniral jih je podpredsednik gospodske zbornice knez Fürstenberg, osební prijatelj nemškega cesarja Viljema. Ko se je knez Fürstenberg vrnil iz nemškega glavnega stana, je sklical veliko plemenitaško zborovanje na Dunaj. Kaj je potem sledilo, je znano. Ustavna in srednja stranka gospodske zbornice sta zahtevali, naj predsednik knez Windischgrätz skliče sejo gospodske zbornice, česar pa ta ni hotel storiti. Potem so nemški liberalni visoki gospodje hoteli izdati neko izjavo, kar so pa tudi opustili. Nazadnje pa so nekaj svojih plavokrvnih odposlancev dne 25. aprila poslali k dr. Seidlerju ter so ga vprašali, ali bo zveza z Nemčijo ostala vedno neomajno trdna in ali bo preprečil vse struje, ki se v Avstriji pojavljajo zoper Nemčijo. Iz te nerazrušljive zveze z Nemčijo so visoki nemškoliberalni gospodje izvajali ta zaključek, da mora tudi notranja avstrijska politika biti v skladu z zunanjo politiko, ki je znana pod imenom berolinski kurz. Torej bi tudi notranja avstrijska politika morala biti nemška, čeprav prebiva v Avstriji 16 milijonov nemcev, povečini Slovanov. Modri — bolj po krvi, kakor po pameti — nemški gospodje, kaj pa, če bi se storil ta-le veliko bolj logični zaključek: ker notranja politika v Avstriji vsled slovenske večine ne more biti nemška, mora tudi naša zunanja politika biti v skladu z nemško notranjo politiko?!

Demonstracije v Ljubljani. Nemški listi poročajo iz Ljubljane: Dne 24. aprila v dopoldanskih urah je prišlo pred poslopje kranjske deželne vlade takih 200 ljudi, večinoma iz delavskih krogov. Odposlanstvo je zahtevalo od deželnega predsednika, da naj dodeli več živil za ljudstvo. Predsednik je skušal pomirjevalno vplivati na razburjeno ljudsko množico. Nato se je zbrana množica podala pred deželni dvorec in stanovanje deželnega glavarja dr. Susteršiča. Tj. je prišlo do burnega vsklikanja proti dež. glavarju. Demonstranti so pobili več šip na glavarjevem stanovanju. Nato je ljudska množica navalila pred nemški kazino. S kamenjem in gorjačami so demonstranti pobili vse velike šipe na kazini, vredne 40.000 K. Od kazine je šla ljudska množica na Glavn. trg. Na potu so poškodovali več trgovin in kavarn. Krog poldneva je nastopilo vojaštvo. Kljub temu so trajale demonstracije še ves popoldan. Poškodovanih je bilo zopet več hiš. Končeno se je zvečer zopet povrnil mir.

Lažnjiva nemška poročila o izgredih v Ljubljani. Nemški listi so o izgredih v Ljubljani dne 24. aprila poročali, da so izgredi imeli značaj pogrona proti Nemcem in da so poleg Šustersičevih razbili samo šipe na nemških hišah. To je čisto navadna nemška laž. Rabuke so nastale vsled pomanjkanja živil. Nad 200 mater z otroci brez razlike narodnosti je zahtevalo kruha. Pridružili so se tudi drugi. In tako je prišlo, da je več stotin broječa množica pobijala okna brez razlike pri vseh, kjer smatra, da ne trpijo gladi in da so krivi pomanjkanja. Prodajamo, da je pobitih mnogo več šip na slovenskih nego na nemških hišah. Med pobijalci šip so bile posebno živahne nemške železnice.

Wekerle zopet ministrski predsednik. Ker se Sžterenyju ni posrečilo sestaviti na Ogrskem novega ministrstva, je cesar poveril nalogo sestave ministr-

stva zopet Wekerlu, kateri bo skušal, kakor naglasa, razna poročila iz Budimpešte, sestaviti kompromisno listo.

Madžarska nestrpnost. Po poročilu praških listov je ogrska vlada iztirala iz Ogrske večje število Čehov. Ta ukrep utemeljuje ogrska vlada s tem, da se je baje pričelo panslavistično gibanje na Ogrskem. Češki poslanci bodo stavili v avstrijski zbornici tozadevne interpelacije.

Gospodarska pogodba z Ukrajino. Dne 23. aprila se je podpisala gospodarska pogodba med osrednjimi velesilama in Ukrajino. Našo vladu je zastopal poslanik grof Forgach.

Tedenske novice.

Proslava godu cesarice Zite v Mariboru. Na godovni dan cesarice Zite so se v vseh mariborskih cerkvah vršile slovesne službe božje, katerih so se udeležili zastopniki uradov, vojaštva, šole in drugi zavodi ter velika množica ljudstva, ki je vroče molila k Bogu, da nakloni ljubljeni cesarici svoj blagoslov. — Pribijemo, da noben Nemec ni razobesil na cesaričin god kake zastave; edino razuradnih poslopij so visele nekatere kratke zastave. Če pa je god cesarja Viljema, ali če pridejo vsenemški hujšakači v Maribor, tedaj pa je ves Maribor v zastavah. G. župan celo uradno poziva ob takih prilikah meščane, naj okrasijo hiše. In za god avstrijske cesarice v nemškem Mariboru tega vsega ni bilo. . . .

Obmejni Slovenci proslavljajo god cesarice Zite. Včeraj, dne 28. aprila popoldne se je vršila v Št. Ilju v Slov. goricah veličastna prireditev v proslavo godu cesarice Zite. Slov. Dom je bil okrašen s cesarskimi in narodnimi zastavami. Topiči so naznanjali, da se je zbralo na stotine obmejnih Slovencev, da dajo duška svojim narodnim čutilom. Dvorana je bila nabito polna in cele množice ljudstva so oblegale zbirališče obmejnih Slovencev. Prišli so domačini, vsaka slovenska hiša je bila zastopana, imeli smo v svoji sredi odlične goste iz Maribora in sosednjih župnij. Slavnostni govornik je proslavljal z navdušenim govoru cesarico Zito. Nato sta se vršile dve gledališke predstavi, deklamacije, petje in govori. Vsa čast vrlim obmejnim Slovenkam za čil nastop. Šentiljska podjetna dekleta so preskrbele gostom v kavarni raznovrstne dobrote za privezovanje duše k telesu. Narodne popevčice so se razlegale pozno v noč po Št. Ilju. Take lepe prireditve že Slovenski Dom v Št. Ilju dolgo ni videl. Čmotni uspeh, ki bo prisel v dobro dobrodelnih namenov, je zelo lep. Nemci so plašili že ves teden, da bodo razgnali Slovence, a — premislili so si. Mi pa kličemo: Bog živi cesarico Zito!

Prvi maj 1918! Socialna demokracija dela po vsej državi velike priprave za proslavo 1. maja. Delo bo ta dan počivalo po tovarnah in drugih obratih. Zaprte bodo tudi trgovine. Delavske mise bodo demonstrirale za mir in — krut. Ali bo 1. maja omejen tudi promet na železnih, se še da nes ne ve. — Ker bo v sredo počivalo delo v naši tiskarni, bo izšel ta teden »Slov. Gospodar« samo na 4. straneh, petkova »Straža« pa zopet na 8. straneh.

„Nemška Avstrija — ali pa nobene Avstrije“ tako so sklenili včeraj Nemci na graškem »volks-tagu«. Rohneli so proti cesarjevemu pismu, proti rodbini cesarice Zite, proti Slovanom ter klicali na pomoč Hohenzollernce. Prisegli so, da ne odstopijo ne pedi nemške zemlje v naših krajih in da se hočejo trdno skleniti s svojimi brati v Nemčiji. Zahtevali so od nemških poslancev, naj vsi odstopijo in napravijo prostor novim možem. O shodu še govorimo.

Zveza jugoslovanskih železničarjev sklicuje izreden občen zbor dne 5. maja v Ljubljano Narodni dom. Začetek ob 2. popoldan. V soboto, 4. maja ob 5. uri zvečer se vrši istotam zborovanje delegatov. Prosimo vse podružnice, da z ozirom na veliko važnost tega občnega zbora zanesljivo pošljejo svoje delegate.

Iz justične službe. Okrajni sodnik v Ptuj dr. Viljem Traun je premeščen v Maribor; sodnik v Slov. Bistrici dr. Henrik Fohn je premeščen v Ljubljano.

Iz srednješolske službe. Profesor na državni obrtni šoli v Trstu inženjer Viktor Turnšek je prestavljen na državno obrtno šolo v Ljubljani. Pozabljava cenzura. V petkovi »Straži« nam je mariborska cenzura zaplenila v poročilu o Brenčičevem shodu pri Sv. Bolfenku 5% vrst resolucije. V

»Slov. Gospodarju«, ki je izšel dan poprej, pa ta del resolucije ni bil zaplenjen. Slavna cenzura je torej tako pozabljiva, da zapleni danes to, česar včeraj ni zaplenila.

Nemški Schulverein je postal glavni dedec po umrlem svečinskem županu in gostilničarju Menhardt. Vrednost premoženja znaša okrog 300.000 K. Nekaj dobijo tudi posamezniki in Menhartovi služabniki. Menhardt zahteva v oporoki, da se mora v Svečini in Gornji Sv. Kungoti zgraditi popolnoma nemška šola. — Slovenci in Slovenke! Spominjajte se i vi naših narodnoobrambnih društev, posebno Slovenske Straže v Ljubljani!

Kaj pa to? V konjiškem okraju se širi naslednje dopise: „Uns treibt nicht Eroberungssucht, uns treibt der unbeugsame Wille, den Platz zu bewahren, auf den uns Gott gestellt hat!“ Te besede, katere je nemški cesar govoril, mora ista oseba 9 dni zaporedoma vsaki dan drugemu znancu pisati in isti ravnotako spet naprej. Širitelji tega evangelija so se zavzeli, da morajo te besede (Kartenkette) priti skozi vsvo Avstrijo. Kdor bi pa ta dopis prejel in bi ga ne dal naprej, ne bo imel več sreče. Kdor stori po navedenem načinu, doživi deveti dan veselo presenečenje. Naši nemčurji so si izmislili zopet eno pametno! Ali tih ne trka luna?

Kaj je z Orničevimi drvi? Slovenski saper nam piše z bojišča: Z ogorčenjem smo čitali v »Straži« in »Slov. Gospodarju«, kako z mladimi fanti vozi vojaška oblast Orničeva drva iz Št. Janža v Ptuj. Ali misli vojaška oblast, da z vožnjo Orničevih drv tudi brani domovino? Mi na fronti smo drugačnih misli. Odločno protestiramo, da bi se smatralo naše 17letne tovariše za Orničovo živino! Kje je kaka pravična oblast, da bi ščitila uboge naše fante?

Ponemcene Lučane. Opetovano je bil že govor v »Straži«, kako se v Lučanih nasilno potiska slovensčina iz cerkve. V spopolnilo naj služi naslednji zgodovinski podatek: Rajni graški zgodovinar F. Krones je l. 1892 priobčil v 24. zvezku »Beiträge zur Kunde steierm. Geschichtsquellen« daljši članek o zgodovini jezuitov na Štajerskem. Na str. 40 berno, da so l. 1752 imeli jezuitje v Mariboru misijon. Iz Maribora so šli na misijon v Kamnico, v Selnico in Lučane. V teh treh krajih je bil misijon samo v slovenskem jeziku (in vindica lingua), dočim je v Arvežu (Arnfels) bil misijon v obeh jezikih. Koncem 18. stoletja in začetkom 19. stoletja so bile Lučane popolnoma slovenska župnija, šele v drugi polovici 19. stoletja je nemški fanatizem svetne in duhovske gospe pa šole skoraj zatrl slovensčino. Ta podatek nam je tudi merilo, kako se je vsled krivičnega germanizatoričnega sistema v zadnjih 150 letih pomaknila narodna meja.

Krvavo potrebna je, obilno sadu bi rodila in sedajno navdušenost bi utrdila ljudstvu kratka, jedrnata, prav zastopna knjižica o spočetku in pomenu, opravičenosti in namenu naše majniške izjave v državnem zboru. Kdor mkre, naj jo hitro sestavi: dobro delo bi storil za svoj narod in za pravo srečo avstrijske države pod habsburško vladjo. Razložiti bi bilo pri tem namen in vzrok nemškega — razburjenja. . . .

Značilno maščevanje. Na železniški postaji v Spodnjem Dravogradu živita čisto za se, mirno in tiho, še dva slovenska gg. uradnika. Oba sta imela slednje dni smrt v rodovini. Ta je izgubil mlado ženo, oni nad vse ljubljeno taščo. Tema dvema uradnikoma so kmalu po svetovno zaslovelim shodu v Št. Janžu — zvedel sem to prav slučajno, ker gospoda sama se čisto nič ne vznemirjata — poslali nemški tovariši odposlanstvo dveh mož s sporočilom, da prekinejo odslej — menda pod utisom krepih ženskih pesti — z njima vsako osebno občevanje. Ali ni tako ravnanje slabotno znamenje, znamenje jalove onemoglosti?

Posrečilo se mu je. Gimnazijski profesor dr. Karel Ozvald iz Gorice, leta 1914 vseučilišni učnik (docent) vzgojeslovja v Zagrebu, sedaj vojaški prostak, je bil ob izbruhu vojske po zlobni ovadbi stanovskih tovarišev seve nedolžno zaprt in zaradi tega povsod vedno kot sumljiv označen. Te dni je po večletnem prizadevanju poslancev naposled vendarle prejel od c. kr. ministrstva iz Dunaja pismeno sporočilo, da se mu na podlagi ponovne preiskave povsem izbriše sleherna označba kakršnekoli nezanesljivosti. Je pa to čisto umevno za vsakogar, ki tega gospoda profesorja pozna. Mož, zelo rahlega zdravlja, ni bil nikdar politik, marveč le tih, delaven učenjak in plodovit znanstven pisatelj, modroslovski strokovnjak v dušeslovju. Dijakom sta znani njegovi učni knjigi Logika in Psihologija, profesorjem njegova Srednješolska vzgoja. Ali mu bo ugoden vspeh te ponovne preiskave sedaj prinesel upoštevanje v vojaški službi? Ali ga bodo poklicali nazaj v šolo, bodisi na gimnazijo, bodisi na vseučilišče, kamor po svojem znanju spada in kjer bi domovini in državi donasal haska? Pravičnost bi to zahtevala, ona pravičnost, ki je bojda podlaga Kraljetva.

Grof Tisza o vojnih kuratih. Letnega občnega zbora ogrske reformirane cerkve se je med drugimi udeležil tudi vrhovni kurator te cerkve, grof Tisza, da govori o žalostnih izkušnjah, katere je do bil na fronti kot polkovnik debrečinskega huzarskega polka. Zahteval je strogega nadzorovanja reorganiziranih vojnih kuratov. Bil je dva meseca na fronti, toda ves čas ni videl na fronti niti enega vojnega kurata reformirane cerkve, pač pa je videl na fronti

vsak drugi dan katoliškega vojnega kurala-jezuita, o katerem je rekel, da je svoje dolžnosti izvršil v polni meri. Nadalje je rekel, da je prišel protestantovski (evangeljski) vojni kurat le tedaj na fronto, če je bil poklican; toda reformirani vojni kurat ni prišel na bojno črto tudi ne tedaj, če ga je on kot divizionar poklical, torej je tudi še celo njemu kot divizionarju odrekel pokorščino. Lahko si je torej misliti, kako izvršujejo reformirani vojni kurati svojo službo v takih slučajih, v katerih se dotični vojaški poveljniki nič ne brigajo za to. Izvajanja grofa Tisze, ki je kalvinec, so napravila na vse navzoče velik utis.

Slovenska šola v Mariboru. V časih, ko uničenje strašna vojna cvet našega ljudstva, je dvojna dolžnost prijateljev ljudstva, skrbeti za naraščaj, za tiste, ki naj stopijo na mesto tistih, ki so izkrvavali v strelskih jarkih ali pa se vrnejo kot invalidi v domovino, skrbeti moramo za mladino, ki je godna za ljudsko šolo. Precej ljudskih šol smo ustanovili že v Trstu, a popolnoma smo pozabili na Maribor, kamor buta nemški val z najhujšo silo. Dokler se uspešno brani slovenski življenj v Mariboru in zadržuje nemški tok na jug, tako dolgo je slovensko zaledje s Trstom vred na varnem. Če pa pade Maribor, je Nemcem pot na jug odprta. Edini način, da se ubranimo nemškemu poplavljenju, je ustanovitev slovenske ljudske šole, ki bo pripomogla k temu, da ostane tista deca, ki imajo slovenske starše, slovenska. Kajti kar obiskuje sedanje mariborske šole, je narodno izgubljeno. A že ti maloštevilni oklici so pokazali svetlo, da slovensko ljudstvo razume važnost ljudske šole sploh, posebej pa one v Mariboru. Prispevki prihajajo v lepem številu in nas navdajajo z upanjem, da nismo daleč od tistega trenutka, ko lahko otvorimo vrata slovenske šole v Mariboru mariborski slovenski mladini. Agitacijo je prevzel poseben šolski odsek, obstoječ iz članov obeh narodnih strank ter poveril upravljanje šolskega sklada blagajniku moške mariborske Ciril-Metodove podružnice. Prispevke je tedaj treba pošiljati na moško podružnico Družbe sv. Cirila in Metoda v Mariboru.

Društvo slovenskih javnih in zasebnih nastavlencev v Mariboru in okolici. Beda, ki jo čutijo ravno nastavljenici v največjimeri, se še vedno veča, in bo ostala še dolgo časa po vojni. Draginja bo ostala v isti višini še leta in stare cene se ne bodo nikdar več vrnile, pač pa bodo postala stanovanja dražja, ker bode močna klika kapitalistov gotovo dosegla, da se sedanje postave, ki preprečujejo zvišanje stanarine, po vojni razveljavijo. Na drugi strani pa bo vlada protežirala nabrojno število vojnih invalidov, tako da bo delodajalec lahko odslavljal ali pa na drug način pritiskal na posamezne nastavljence. Edina pomoč proti vsemu temu je v trdni organizaciji. Pravila zgoraj imenovanega društva, ki jih je že sklenil zaupni sestanek dne 10. marca t. l., so v smislu postave odobrena in društvo lahko prične svoje delovanje. Zato je treba, da priglasijo vsi javni in zasebni nastavljenici, moški in ženske, svoj pristop, ako hočejo vplivati na izboljšanje svojega gmotnega položaja zdaj in po vojni. Koliko moč ima trdna stanovska organizacija, vidimo posebno pri socialnih demokratih, ki so dosegli vse svoje velike uspehe le samo vsled skupnega nastopa vseh delavcev. Kakor hitro so se pa cepili, je izostal takoj tudi uspeh. Če hočemo tedaj zagotoviti sebi in svoji deci nekoliko obleke in hrane, moramo nastopati s svojimi zahtevami vedno vsi skupaj, vsi Slovenci združeni v lastnem društvu in Nemci v svojem. Nemško podobno društvo je brez potrebe politično in izrecno Nemcem namenjeno ter izključuje Slovence. Zato smo bili pri-siljeni Slovenci ustanoviti za se lastno društvo, a samo stanovsko brez vsake politike. Seveda bo imelo to društvo uspeh le tedaj, če se združimo v resnici vsi nastavljenici brez ozira na družabno stopjo. Draginja nas je napravila vse enake, dolgov nam grozi ali nas že tlačijo na isti način. Zato proč z vsim predsodki in prijavite vsi svoj pristop v Mariboru in po celém mariborskem okrajnem glavarstvu na naslov profesorja Voglarja, ki bo kot predsednik pripravljalega odbora sklical na podlagi došlih prijav občni zbor.

Dijaški kuhinji v Mariboru so darovali p. n.: Posojilnica v Mariboru 1000 K; Ivan Kotnik, kaplan Sv. Anton v Slov. gor., 10 K; Josip Schmoranz, c. kr. profesor, Eppan (Tirolsko), 20 K; Anton Krišper, tovarniški ravnatelj, Radeče pri Zidanem mostu, 10 K; Alojzij Čilenšek, župnik, Poljčane, 20 K; dr. Florijan Kukovec, odvetnik, Slov. Bistrica, 20 K; Paulič Peter, kaplan, Hoče, 5 K; dr. Medved in dekan Čížek, Jarenina, 45 K; Leopold Petovar st., veleposestnik, Ivanjkovci, 100 K; Leopold Vozlič, župnik, Spielfeld, 20 K; Jakob Tajek, c. kr. vojni superior, Inomost, 30 K; Franc Pečnik, župnik, Podgorje, pošta Slovenjgradec, 20 K; Josip Šelih, župnik, Sv. Kunigunda na Pohorju, 20 K; Anton Meden, posestnik, Begunje pri Cirknici (kot bivši mariborski realce) 10 K; Ivan Kovačič, posestnik, Pristava, 6 K; Franc Voglar, c. kr. profesor, Maribor (od IV. b razreda) 8 K; Franc Bratušek, župnik, Svetinje pri Ivanjkovcih, 20 K; I. Frangež, župnik, Sv. Marjeta ob Pesnici, 20 K; Jožef Cerjak, župnik v p., Rajhenburg, 10 K; Hranilno in posojilno društvo v Ptuj, 200 K; Mat. Zemljč, župnik, Sv. Tomaž pri Ormožu, 20 K; Josip Lončarič, župnik, Sv. Jedert nad Laškem, 20 K; Josip Maurič, nadučitelj, Sv. Trojica v Slov. gor., 20 K; M. Strašek, župnik v p.,

Št. Janž pri Velenju, 10 K; Ivan Lenart, nadžupn., Smartno pri Slovenjgradcu, 20 K; dr. Pregl, zdravnik, Vuzenica, 20 K; Stefan Pivec, dekan, Vuzenica, 10 K; Ognjeslav Škamlec, župnik, Sv. Andraž (Leskovec-Halože), 100 K; Franc Resnik, c. kr. davkar, Maribor, 10 K; Jožef Rehar, kaplan, Sv. Jurij v Sl. gor., 10 K; Franc Stuhec, župnik, Sv. Jurij ob Šč., 50 K; Franjo Sinko, župnik, Martin na Pohorju, 20 K; Hinko Šiško, Selce št. 30, kot zapuščeno po f. Franjo Šiško 20 K; Peter Mravljak, veleposestnik, Vuhred, 20 K; Šesko Konrad, župnik, Sv. Anton na Pohorju, 14 K; Matko Krevh, kaplan, Remšnik, 10 K. — Vsem gg. darovalcem srčna hvala. Prof. M. Pirc, Maribor, Wildenrainergasse 16.

Sladkor za žito. Izšla je naredba ministrstva za ljudsko prehrano, ki določa, da dobi kmet, kateri odda žito, določeno za lastno rabo, 2 kilograma sladkorja za vsakih 100 kilogramov oddanega žita, ne da bi mu trebalo oddati sladkornih kart.

Dopisi.

Maribor. Mariborski magistrat je dobil za mestni okoliš 500 meterskih stotov krompirja za seme. Kdor še rabi semenski krompir, se naj oglasi pri vojni prehranjevalnega urada dr. Valentinu. Ta krompir se sme uporabljati samo za seme na njivah in v vrtilih, ki spadajo pod mestni okoliš. — Radovedni pa smo kam bodo Mariborčani nasadili toliko krompirja, ko bi za njive in vrte v mestnem okolišu gotovo zadostovalo 100–200 meterskih stotov. Z dežele pa že prihajajo pritožbe, da kmetijske občine ne dobijo niti približno toliko semenskega krompirja, kolikor bi se ga neobhodno potrebovalo. Mnogo ubogih kočarjev, vinčarjev, najemnikov in delavcev bo ostalo brez semenskega krompirja, ker ga ni dobili. Povdarjati pa moramo, da gre okrajno glavarstvo ljudem sicer zelo na roko radi krompirja, a če ga ni več, se ne more ozirati na prošnje. Kdo je neki dočelil mestu Maribor 500 meterskih stotov semenskega krompirja? Dobro bi bilo, če bi kaka višja oblast zahtevala natančne seznane, ali so Mariborčani res tudi zasadiли ves ta dočeljeni krompir!

Študenti pri Mariboru. V nedeljo, dne 28. aprila je umrl Franc Črnko, star 90 let. Rajni je bil oče že umrlih č. gg. Jožefa in Marka Črnko. Njegova vnuka č. g. Marko Škofič in č. g. Marko Kranjc služita oba kot c. kr. vojna kurata. Pogreb bo v torek, dne 30. aprila ob 1/2 4. uri popoldne na pokopališču k Sv. Jožefu. Svetila vrlemu možu večna luč!

Jarenina. Pri šolskem voilstvu se je podpisalo na sedmo vojno posojilo blizu 300.000 K. To je za skromne naše okoliščine res veličanska svota, obenem dokaz globokega čustvovanja naših dobrih obmejnih Slovencev do cesarja in domovine. Za dan „žepnih robcov“ se je odposlalo 734 K in okrog 60 kg perila, za 4 štajerski vojaški dan smo izročili 328 K, za vojne vdove in sirote pa 105.64 K. Domovinska hvala vrlim Jareninčanom!

Čmurek. Potrebo organizacije Slovencev v naši županiji čutimo vedno bolj. Desni breg Mure, kateri spada pod našo župnijo, je še po večini slovenski. Sladki vrh, Svečene, Wiesenbach, Frattenberg, in Frattendorf imajo popolnoma slovenski značaj. Rodbinska imena so po večini slovenska. Te ljudi moramo rešiti narodne smrti. Prosimo pomoči iz Maribora in iz sosednjih slovenskih krajev! (Le pišite nam, kje in kedaj bi se naj vršil namenjeni zaupni sestanek čmureških Slovencev. Uredništvo.) — Umrl sta dva stara Čmurečana: odvetnik dr. Hofstätter in gostilničar Veitlitsch (Fajtljč). — Ozimno žito kaže zelo lepo, jarina pa je bila do zadnjega dežja bolj slaba. Sadno drevje je v samem cvetu. — V mlinih ob Muri se vrši stroga kontrola. Vsak teden pride uradnik po dyakrat pogledat v mline.

Gornja Radgona. Posojilnica v Gornji Radgoni ima v četrtek, dne 2. maja, ob 10. uri popoldne v svojih uradnih prostorih svoj 26. redni občni zbor. Ta zavod, ki se nahaja na zelo važni postojanki, na slovensko-nemški jezikovni meji, se prav dobro razvija. V preteklem letu je bilo denarnega prometa že skoro dva milijona K, hranilne vloge pa so narasle skoro na 1 1/2 milijona K. Vse ljudstvo gornjeradgonskega okraja, kakor tudi slovensko ljudstvo radgonskega okraja, posebno Prekmurci, bi se morali zatekati v vseh denarnih zadevah edinole k temu, na popolnoma trdni podlagi stoječemu zavodu, ne pa k zavodom, ki podpirajo s slovenskim denarjem nam sovražna bojna društva kot Südmarko, Schulvereine itd. Zadrugniki, pridite v obilnem številu na ta občni zbor!

Vransko—Sv. Uršula. Prvo pomladansko romanje za toli potrebno dobro letino in za druge patriotične namene od oddod čez Sv. Križ na Sv. Uršulo v dneh 2., 3. in 4. majnika, tako da bo na Florjanovo, dne 4. majnika, jutraj sv. opravilo na Sv. Uršuli, kamor bi se lahko došlo dne 3. majnika tudi z vlakom do Šostanja, oddod pa peš čez St. Vid, kjer bo sv. maša dne 3. majnika krog polдне.

Celje. Celjsko pevsko društvo je priredilo v petek, dne 19. aprila, ob 8. uri zvečer, v Narodnem domu v Celju občni zbor, prvi po štirih letih! Navzočih je bilo 50 pevk in pevcev in odlični Celjani: gg. kaplana Z. in R., g. ravnatelj Smrtnik, g. vodja

Gradišnik, g. Pertot in drugi podporni člani in gostje. Podpredsednik g. Rudolf otvori zbor s posebnim pozdravom gg. duhovnikom, opraviči predsednika in konstatira sklepčnost, nakar sklene obč. zbor k dnevnemu redu, ki se razvije nad vse krasno: 1. Poročila dosedanjega odbora: Tajniško poročilo se predvsem spomni žrtev nesrečne vojske gg.: Ivanška, Vasleta, dr. Iv. Serneca, dr. Baša, Berka, Mart. Ravtaria, Radeja, končno gđc. Videmšek Malči pot. Bole, g. Viharja. Časten jim spomin! Poroča dalje, da društvo obstoja že 24. leto in šteje letos 3 častne člane, okrog 100 podpornikov, 65 pevk in pevcev in to kljub vojski, ki je sicer društvu mnogo škodila, da je moralo molčati in tekem vojne zapelo le par nagrobnic. A zdaj ga je slavna jugoslovanska deklaracija oživila tekem 6 tednov, pevski zbor kaže krasne zmožnosti v čast tudi neutrudnemu vodju g. Preglju, zato ga zvesto podpirajmo, pevsko društvo nam je največja potreba v teh brezobzirnih časih. „Kdor čisto ima srce“, ve, kje je naše kulturno ognjišče — Celjsko pevsko društvo! Obenem se pevski zbor zahvali zlasti ljudski posojilnici, da je pevce začasno sprejela pod gostoljubno streho! Nadanje prosi o proščenja, če nismo mogli zvedeti za vse pevce in jih imenoma povabiti, ker so zdaj v Celju same nove pevke moči. Zato ne more nihče čenčati o pristranosti in zapostavljanju. Z velikodušno gesto smo pokopali predvojni separatizem in z jugoslovanskim prepovedom iztrebili iz enodušne družbe sitne parazite. Arhivar pove, da je v inventarju do 2000 partitur in drugega, a vse to je treba še izpopolniti po potrebah štiriletnega spanja. Blagajnik pove, da je blagajna aktivna, dokaz, kako idealno je društvo delovalo in žrtvovalo vse za umetniške in moralne uspehe. Vsa poročila se odobro in odboru izreče absolutorij in zahvala. 2. Volitev novega odbora. Dosedanji tajnik priporoča predsednikom neodvisno dsebnost, ki naj zbere v pevskem društvu vse slovenske pevce celjske brez razlike stanu in čina. G. Pregelj predlaga g. Rebeka, ki ga občni zbor z vsakikom izvoli. Novi predsednik po kratkem nagovoru in vzpodbudi zasede svoje mesto. Odbor se nato sledeče izvoli: podpredsednik kaplan Lasbacher, blagajničarka gospica Plestenjak, tajnik Jošt, arhivar Jakob Blažon, odborniki: gospa Videmšek, Petek, Rudolf, zastavonoša Kozole, pregledovalci Arnim Gradišnik, Likar in Videmšek. Predsednik ugotovi, da take edinosti še ni bilo v Celju in da se obeta plodovito delo. Ravnatelj Smrtnik navdušeno čestita krasnemu občnemu zboru, ki je prvič zbral vse celjske Slovence v eni misli tudi pri celjskem pevskem društvu, zato naj se nikoli ne zgodi, da se zopet razkropimo, temveč da pokažemo največjo disciplino. Nazdar! Navzoča gg. duhovnika sta bila ves večer predmet iskrenim ovacijam in sta z odkritosrčnim nastopom pomagala do slavnostnega razpoloženja, da mora vsakomur biti žal, ki se ni udeležil tega bratskega zborovanja. G. tajnik priporoča, naj vsi pevci gotovo obljubijo, da se nikoli ne izneverijo društvu, pa naj pride **Parkolli, M slogi je moč.** Kdor naš si, z nami poj! Vse podpornike in denarne zavode pa prosi še nadaljne naklonjenosti. Pregelj posebno pohvali izredne zmožnosti cenjenih pevk; naj ostane ljubezen do društva trajna, da bomo slavili triumfe. Velike ovacije je povzročil nastop g. Pertota, ki zastopa pevsko društvo „Adrija“ iz Barkovelj in je z dvema gđc. hčerkama navdušeno vstopil v celjsko pevsko društvo in željo, da praktično izvedemo praktična načela, in si izberemo najširše torišče za novo započeto delo. Med tem je g. K. iz Vojnika nakazal društvu 100 K v priznanje moralne zmage našega nastopa in je tako postal naš pokrovitelj. Enako tudi neimenovana goa. celjska 100 K. Lep zgled! Pri slučajnostih se soglasno določi prispevek podpornih članov z 1 K na mesec. Nato se zaključi dnevni red. Omeniti treba še, da je zbor divno zapel „Pod klančkom“, „Po Savci, po Draveci“, „Slovenci in Hrvati“, „U boj!“ in celo vrsto drugih pesmi. Vse to je izredno učinkovalo in h koncu nas je g. vodja Gradišnik pripravljal do razigranosti s prav mladeniškim ognjem, ki mora za seboj potegniti vsakega omahljivca, da se z dušo in telesom zapiše našemu praporu v čast in slavo našega napredka.

Najnovejša poročila.

Iz najnovejšega nemškega uradnega poročila.

Berolin, 28. aprila.

Francosko bojišče.

V Flandriji so se Angleži nekoliko umaknili, istotako južno od Langemarcka in vzhodno od Yperna. Za višino Kemmel, katera je pred dnevi padla v nemške roke, se vršijo hudi boji. Ob obeh straneh reke Somme živahni artilerijski boji.

Trdnjava Kars padla.

Iz Carigrada se z dne 27. aprila uradno poroča: Turške čete so zavzele rusko kavkaško trdnjavo Kars. Vpljenjenih je bilo 860 topov in velike množine raznega vojnega gradiva.